

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Francisci Borgiae Tertij Societatis Iesv Generalis

Ribadeneyra, Pedro de

Mogvntiae, 1603

XIV. Profectio in Hispaniam, Galliamq[ue] Pij Quinti Pont. iussu suscepta

urn:nbn:de:hbz:466:1-45256

CAPVT XIV.

*Profectio in Hispaniam, Galliam-
que Pij Quincti Pont. iussu
suscepta.*

DVM curis solui petit FRAN-
CISCVS, non modo excu-
tere iugum non potuit; sed et-
iam pondus suscepit nihilo leui-
us, certe grauissimum. Iussu e-
nim est à Pontifice Pio v. comi-
tem se dare Alexandrino Cardi-
nali, agnato, in Hispaniam, Gal-
liamque ad Reges legationem
obeunti. Selimus enim Turca-
rum Imp. Venetis ea tempestate
bello indicto, Cypri regnum ar-
cta classium obsidione cinxerat;
expugnataque vi metropoli Fa-
maugusta, & Nicosia, quarum
illa *Salamine*, vel *Tamassus* vete-
rum putatur, Venetorum duces
contra fidem datam, v'sitata ei
gen-

genti barbarie, contrucidarat :
 quod fortiter se, remque publi-
 cam armis defendissent. His vi-
 & toriis hostis, vt fit, elatus, Euro-
 pæ inhiare, iugulisque omnium
 imminere videbatur. Terror sa-
 ne omnes peruaferat. Pontifex,
 vt verè parens, & aduigilans gre-
 gi Pastor, Venetorum precibus
 adductus, ad opem laboranti
 reipub. Christianæ ferendam a-
 nimum appulit. Quare in fœde-
 ra concordia Reges, atque dy-
 nastas Europæ vocandos cen-
 suit: ne quid Respub. detrimen-
 ti caperet. Legatum itaque Ale-
 xandrinum Cardinalem, vna cū
 FRANCISCO Borgia, qui con-
 filiorum particeps esset, quod &
 prudentia polleret, Regesque
 affari, animosq; tractare nosset,
 quam maturrime misit in Hispa-
 niam, vt Philippum Regem Ca-
 the-

tholicum, Gallorum Regem
 Carolum Nonum. Veneræ,
 Pontificiæque classi, belli fœde-
 re sociarent: quo coniunctis co-
 piis, perpetuum, immanemque
 Christiani nominis hostem Tur-
 cam arcere, atque repellere, &
 à vi prohibere possent. Omnes
 enim seruituti Christianos addi-
 xisse insolens victor dicebatur.
 Fœdus (vt paullulum via defle-
 ctam) non ita multo post ictû,
 conductæ copiæ, & instructa
 classis est. Imperator dictus
 Ioannes Austriacus, qui & re-
 giæ tum classi in Italia præerat.
 Pugnatum est Non. Octob. ad
 Echinadas insulas, & Naupa-
 ctum, ad sinus Corinthiaci fau-
 ces, non procul ab Actio pro-
 montorio: vbi Antonium cum
 Cleopatra Augustus superauit.
 Turca ad interneccionem cæsus

pau-

paucis fuga dilapsis triremibus,
 vt mare etiam sanguine tinctum
 ruberet. In hãc ipsam belli naua-
 lis expeditionẽ, Socios cõplures
 Pontifex misit, quibus præfuit
 Christophorus Rodericus, do-
 ctor Theologus. Hi præclarã in
 tempore naualibus sociis, militi-
 busq; operã nauarunt, qua hor-
 tando, qua ægrotos cõsolando.
 Collectis iã, & iter ingressuris, il-
 lud admirandũ accidit Cum Pij
 pedes osculãtes, benedictionem
 postularent, sic appellauit: *Ite, &
 redite felices. Ioanni Austriaco, sum-
 mo classis imperatori, lætũ hunc meis
 verbis portate nunciũ. Macte animi,
 magne iuuenis: & fortiter in hostem
 pugnare, manusq; conserere ne dubi-
 tes, neue cunctando ductes bellum, &
 bene gerẽdã rei occasionem omittas,
 Cauere volo, absit libido à clastariis,
 & in aleã ludendũ cupiditas. Pugnã-
 dura*

dum est Duce, atque auspice CHRIS-
 T O. Sic te victorem videam, DEI
 exercituum benignitate. Respon-
 dit optimi Pontificis vaticinati-
 oni euentus. Parta, non sine san-
 guine, victoria est, victrixque
 classis ouans rediit, hostium spo-
 liis, in ipso hostilis maris sinu de-
 tractis, ditior. Signa ademptra
 domum relata, templorum tho-
 lis appensa, hodieque spectan-
 tur. Sed hactenus digressi, ad no-
 strum institutum reuertamur.
 FRANCISCVM Pius accitum,
 amice compellat: se opera illius
 vti Reip. commodo velle. Possit
 ne integra valetudine in Hispa-
 niam iter habere? Vnum illum
 comitem Alexandrino Cardi-
 nali destinasse; vt Legatum re,
 consilioque iuaret. Dein, quæ
 cum Regibus Gallia, Hispania,
 & Lusitaniae agi cupiat, ordine

exp
 voc
 ex A
 dim
 spar
 c I
 Gor
 min
 Ferc
 s c r
 litter
 giam
 rus, f
 que l
 fieres
 Kal.
 Socia
 ad
 mitte
 habeo
 nunci
 nisse i
 bolib

exponit: beneque proficiscenti
 voce, crucisque signo precatus,
 ex A.D. quint. Kalend. Quintil.
 dimittit. Sextil. verò exeunte Hi-
 spaniam salui attigerunt, anno 1575.
 CIO. IO. LXXI. Ad Legatum in
 Gothalaria, Regis Philippi no-
 mine salutandi gratia, missus
 Ferdinandus Borgia, FRANCIS-
 CUS filius, regiasque patri hasce
 litteras obtulit: *Ferdinandum Bor-*
giam ad Legatum Pontificis missu-
rus, faciendum putavi, ut ad te quo-
que litteras darem: quibus certior
fieres, tuas mihi redditas, postridie
Kal. Quintiles datas. De duodecim
Sociis in nouam Indiarum Hispaniã
ad disseminandum Euangelium
mittendis, per mihi gratum fuit, &
habeo gratiam. Letus & ille mihi
nuncius accidit, qui saluum te ve-
nisse in Hispaniam attulit, & vide-
bolibeus. Cetera Ferdinandus tu-

us à me referet, quem ad te etiam al-
 legavi, cum salute, quam & abs te
 exspecto. Ex D. Laurentij ad A. D.
 IIX. Kal. Septemb. clō. lō. LXXI.
 Eodem ferè argumento, paulo
 tamen copiosius, alteras dedit
 Didacus Spinosa, Episcopus Se-
 guntinus, Consilii Regii Præses,
 & Quæstorum fidei princeps,
 Regi tum Catholico in paucis
 carus, acceptusque. Barcinone
 Valentiam profectis, occurrit
 Carolus Borgia, Gandiæ Dux,
 filius natu maximus, magna
 clientum manu. Hunc proxi-
 mè secutus FRANCISCVS Bor-
 gia nepos, Valentiniæ nobilita-
 tis flore stipatus. Genibus vter-
 que accidens, ad Legatum à pa-
 rente missus est: à quo solemniter
 more benedictionem accepere.
 Veteres ad hæc familiæ clien-
 tes, domini memores, incredi-
 billi

biligaud. o post tot annos aspi-
 ciebant. Ille verò paucis So. iis,
 quos itineris comites habuit, sa-
 lutantium turba digressus, &
 pompam declinans, furtim se
 subduxit, Valentiamque clam
 ingressus in Collegium Socio-
 rum se recepit. Patriarcha mox
 Ioannes Ribera Archiepiscopus
 Valentinus, honoris gratia,
 FRANCISCVM inuisit, & li-
 cet quatrimum tantum ibi mo-
 rari per negocia liceret, templi
 tamen suggestum vt ascenderet,
 ad populumque verba faceret,
 rogat. Mos gerendus erat ho-
 nesta petenti, quamuis colligen-
 di sui tempus non haberet.
 Hinc tantus hominum concur-
 sus fuit, tanquam ad Panegy-
 rim, & ad inuisitatum specta-
 culum, Ducem verbi DEI Ec-
 clesiasten agere, Ægrè sanè ed

pulpitum perumpere potuit: & incredibile, quanto studio in patrio solo auditus fuerit; ut & Gaudia ad illum audiendum, videndumque frequentes confluerint. Madritum versus profectus, paululum via deflectens, Villaregiense Societatis Tirocinium adiit. Hic læte expectateque acceptus à Sociis, à Collegij item auctoribus, Ioanne Silvaditionis domino, & Hieronymo Mendoza coniuge; utrosque alloquiis, piisque sermonibus deiecit. Madritum Carpetanorum ubi ventum est, Legatorum Rex honorifice obviam de more processit: FRANCISCVM etiam humaniter complexus, & ut consiliorum socium Legato additum, libenter audiuit, omnibusq; deliberationibus adhibuit. Re tota, mox facile ex
ani-

animi sententia gesta: Regi enim verè Catholico, rem per se necessariam, vt illa tempora erant, persuadere difficile non fuit. Priusquam Lusitaniam versus discederet FRANCISCVS, Regi Catholico, per Marchionem Dianij, generum suum, domo misit Crucis CHRISTI fragmentum: addita hac epistola. Mitto ad te, magne Rex, muneri particulam illius Crucis, de qua DEI filius, redimendo generi humano, pependit. Reliquiarum hac præcipua augustissimo templo digna visa, quod me edificandum curas Deo Opt. Max. eiusque Martyri fortissimo Laurentio. Deinde ad subleuandos Crucis labores, quos fers quotidie, tot regnis administrandis. Equidem peccator magni loco beneficij duxero, si me sacerdotum, ministrorumque tuorum aliquo esse in nu-

meo patiaris, deprecantem quotidie
 DEVM pro tua incolumitate. Sic
 ille quam diuissime superesse te ve-
 lit Reip. Christiana, vt tandem ca-
 li beatitudine, vita, laboribusque
 defunctus perfruaris. Mirifica Rex
 læticia perfusus, & cum oculo
 Crucem veneratus, sua manu
 gratias FRANCISCO egit. Red-
 didit mihi gener tuus, Marchio Di-
 anij, Crucis Dominica particulam.
 Quam verò libenter acceperim, noli
 querere: cum per se: quid enim li-
 gno illo preciosius? tum quia ipse, si
 quis mortalium, maximè indigeo
 Crucis presidio, vt recte mones. De-
 nique quia abs te profectum munus
 est, cuius in manibus maiores fru-
 ctus referret, in meis haud scio quid
 futurum sit. Faxit ille DEVS, Cru-
 cis vt meritis non indignus videar.
 Tametsi non dubito, te cum Sociis
 omnibus, pro salute Regia quoti-
 die,

LIBER TERTIVS. 331

die, vt scribis, sacris operatum, de
precari eum, qui Cruci affixus nos
redemit à tyrannide mortis aeternae,
tamen vt idem constanter agas, ite-
rum, atque iterum rogo: idque eo
frequentius, quo magis necessarias
mihi, Republicae administran-
dae, piorum preces cognoris. Salue,
& Vale.

Tabulis verò actuariorum, &
tabellionum testificatione, o-
stensum erat, verum id esse Cru-
cis Dominicae lignum: Rex ta-
men FRANCISCVM subscri-
bere iussit; idem sibi videri: cu-
ius testimonium instar esset o-
mnium testium. In aula regia,
tot, tamque frequentes Princi-
pum salutationes fuere, vt ne re-
spirare quidem integrum esset.
Prouinciarum item Societatis
Praefecti quamprimum aduo-
larunt: vt in commune con-
sule-

352 DE VITA FRAN. BORG.
sulerent, & de re Societatis
publica agerent: quos, dum,
temporis angustiae pariebantur,
audiuit, hilaresque dimisit. Col-
legia verò, qua iter haberet, li-
benter inuisit, vt Socios praesens
consolaretur, animosque diui-
nis sermonibus reficeret:horta-
returque ad reliquum vitae cur-
riculum conficiendum, donec è
carceribus ad calcem peruentum
esset, feliciter.

CAPVT XV.

*In Lusitaniam, post in Galliam
proficiscitur.*

HINC in Lusitaniam ma-
dæ gratia, Legatus contendit.
Occurrit in finibus, à Rege mis-
sus Theodosij Ducis Brigantini
frater Constantinus: qui in Ori-
entis Indiae regnis regia auctori-
tate